

Miroslav Černý

Kačišdorfský háj

Kačišdorfský háj je les s rozlohou 130 hektarů. Leží v katastru města Valtic mezi usedlostí Boří Dvůr a státní hranicí. V letošním roce jsem tu prováděl botanický průzkum jako svou studentskou práci. Odborné konzultace mi poskytla botanička Mgr. Milada Rigasová z přírodovědného pracoviště Regionálního muzea v Mikulově. Výstupem mé práce je kromě jiného i herbář sušených rostlin, který bude uložen v herbáři MMI tohoto muzea.

Kačišdorfský háj si podrobnější mapování rozhodně zaslouží. Má členitý terén s převýšením zhruba 60 metrů. Je tu jedno v horní části zdvojené údolí s příkrými svahy, les však zasahuje i mimo ně na mírně svažité okolní terén. Údolí je vlhčí, avšak svahy mohou přes léto trpět suchem.

Rozdílné stanovištní podmínky jsou příčinou vytvoření tří různých typů lesa. V níže položených místech se vyskytuje prvosenková dubohabřina, na ostatní ploše je bohatá anebo ochuzená panonská doubrava na spraši. Nepřístupnost Kačišdorfského háje v období totality, kdy patřil do tzv. pohraničního pásma, byla jednou z příčin zachování původních biotopů. V lese se tehdy prakticky nehospořádalo, byl ponechán svému přirozenému vývoji.

V prvosenkové dubohabřině se zachoval bylinný podrost hlavně v jarním aspektu (saska pryskyřníkovitá, orsej jarní, dymnivka nízká, plicník lékařský, prvosenka jarní, konvalinka vonná, kokořík mnohokvětý, violka divotvárná, svízel vonný syn. mařinka vonná, zvonek řepkovitý a zvonek broskvolistý). Z keřů se zachovaly svída krvavá a v menším množství

Mapa v ilustračním náhledu. V barevném originálu ukazuje rozšíření chráněných a dalších významných rostlin kromě dubu ceru. Jsou tu znázorněny jak chráněné druhy – třemdava bílá (t), kosatec různobarvý (kd), kosatec trávovitý (kt), šišák hrálolistý (š), hlaváček jarní (h), dřín obecný (d), medovnik meduňkolistý (m), dub pýřitý (p) a okrotice bílá (o), tak i další významné druhy – rozrazil vstavačový (r), kamejka modronachová (k), sápa hlíznatá (sa), žluťucha menší (ž), jeřáb břek (j), líska obecná (l), svízel severní (s) a mochyně židovská (u).

Originál označuje též významný výskyt druhů, co se týče početnosti, ohraničeny jsou v něm také zvláště cenné plochy.

Kamejka modronachová.

(foto Petr Macháček – Regionální muzeum v Mikulově)

Okrotice bílá.

(foto Petr Macháček – Regionální muzeum v Mikulově)

i řešetlák počistivý a ptačí zob obecný. Nepříliš dobře dopadlo stromové patro. Místy zůstaly duby letní a zimní, nezachovala se však lípa srdčitá a až na výjimky ani habr obecný.

Lépe dopadly Doubravy. Uvedu je společně, protože je nelze dobře rozdělit. Rostliny pro ně typické se často mísí. Dobře zachované zůstalo složení stromového patra. Převládá dub cer, místy je přimíšen dub pýřitý, dub zimní, dub letní, javor babyka a třešeň ptačí. Keřové patro tvoří dřín obecný, kalina tušalaj, ptačí zob obecný a brslen evropský, vzácněji i líska obecná. V bylinném patře se vyskytují lipnice hajní, hrachor černý, violka srstnatá, plicník lékařský, kamejka modronachová, dobromysl obecná, klinopád obecný, tolita lékařská, třemdava bílá a strdivka jednokvětá, ojediněle i prorostlák srpovitý, ožanka kalamandra, hlaváček jarní, medovník meduňkolistý, srha hajní a válečka prapořitá.

Je tu však také dost nepůvodních druhů, z nichž některé se agresivně šíří. Nejnebezpečnější je pajasan žláznatý (původem z východní Asie) a trnovník bílý (původem ze Severní Ameriky), stejně jako dříve hojně vysazovaný jasan ztepilý. V bylinném podrostu je častá netýkavka malokvětá, původem ze Sibíře. Naopak ořešáky černé a borovice lesní, které také nejsou původními druhy, se živelně téměř nešíří.

Při svém průzkumu jsem napočítal celkem 306 druhů. Toto číslo zvyšují nezalesněné plochy jako mýtiny, průseky a palouky, které hostí luční druhy, dále druhy světlých lesů, které tu našly azyl, jako smldník jelení a divizna rakouská a polní plevel (mák vlčí, ježatka kuří noha, šrucha zelná, laskavec srstnatý, rdesno ptačí, merlík bílý aj.). Z lesů jsou druhově nejbohatší doubravy, naopak poměrně chudé jsou plochy lesa s nepůvodními druhy ve stromovém patře.

Nalezl jsem zde devět chráněných druhů, z toho tři silně ohrožené (kosatec trávovitý, kosatec různobarvý a šišák hrálolistý) a šest ohrožených druhů (třemdava bílá, dřín obecný, hlaváček jarní, okrotice bílá, medovník meduňkolistý a dub pýřitý), a větší množství druhů, které nejsou chráněné, avšak jejich přítomnost vzbuzuje pozornost (kamejka modronachová, mochně židovská, žlutucha menší, rozrazil vstavačový, líska obecná, dub cer, sápa hlíznatá, jeřáb břek a svízel severní). Vzhledem k vysokému počtu cenných druhů by si Kačíšdorfský háj zasloužil ochranu a péči s cílem návratu k původní podobě zejména likvidací nepůvodních rostlinných druhů.